

УДК 65.016:334.012.63+334.012.64

СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Студ. Д. В. Білоус, гр. БГР 2-18

Наук. керівник проф. В. В. Бугас

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – дослідити системи стратегічного розвитку підприємства малого та середнього бізнесу.

Завдання – визначити сутність поняття «стратегічний розвиток підприємства», узагальнити системи стратегічного розвитку підприємства на прикладі підприємств малого та середнього бізнесу.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт – система стратегічного розвитку підприємства. Предмет – методичні та практичні аспекти удосконалення систем стратегічного розвитку підприємства.

Результати дослідження. Міжнародний досвід підприємницької діяльності показує, що створення технологічної платформи для розвитку малих наукомістких підприємств в передових галузях економіки значно підвищує конкурентоспроможність господарської системи, а також дозволяє знизити ймовірні загрози промислового спаду в періоди глобальних фінансово-економічних потрясінь [5].

Згідно зі статистикою, у 2015 році в Україні існує 423 суб'єкти великого підприємництва, решта - суб'єкти малого і середнього підприємництва (1, 96 млн. та 15 тис. відповідно). Значна девальвація гривні у 2014- 2015 роках призвела до того, що частина суб'єктів великого підприємництва, мали дохід від провадження своєї діяльності менш як 50 млн. євро, тому їх дані були враховані у статистичній інформації у частині доходів суб'єктів середнього підприємництва. Разом з тим збільшилася кількість суб'єктів мікропідприємництва, утворилися нові підприємства (або відновили діяльність) особами, які втратили роботу або переїхали з території проведення антитерористичної операції. Загалом показники кількості суб'єктів малого і середнього підприємництва (далі МСП) демонстрували зростання в 2014- 2015 роках, через втрату позицій деякими великими підприємствами та стійкості малих та середніх підприємств в кризових умовах, спричинених тимчасовою окупацією території України. Це призвело до ускладнення міжнародних відносин, недоступності енергетичної сировини, через втрати логістичних, міжрегіональних зв'язків.

Згідно з результатами міжнародних рейтингів, зокрема "Ведення бізнесу - 2017, бізнес-клімат в Україні є гіршим, ніж у країн-сусідів, хоча і показує покращення протягом останніх років (2012 рік 152 місце – 2017 рік 80 місце, за рейтингом "Ведення бізнесу - 2017"). Однією з проблем на шляху створення сприятливого бізнес-клімату є корупція, що заважає зростанню приватного сектору, експорту та продуктивності. Мале і середнє підприємництво в Україні страждає від негативних наслідків, пов'язаних з корупцією під час ліцензування, оподаткування, перевірок, митних процедур тощо (в опитуванні "Бізнес-клімат та діяльність підприємств": корупція 19,2%, ставки податку, тіньова економіка, нестабільність політики – основні проблеми розвитку підприємництва).

Розвитку МСП в Україні заважає низка негативних чинників: неефективне регулювання входу (реєстрація, ліцензування, отримання дозволів тощо) та виходу на ринок, суттєвий регуляторний тиск задля дотримання вимог чинного законодавства, досить обмежувальне регулювання ринку праці, обмежений доступ до фінансування, висока відсоткова ставка, замала наявність альтернативного фінансування.

Вирішеннями цих проблем є такі напрями: створення сприятливого середовища для розвитку МСП, шляхом підвищення рівня інформаційного забезпечення. Спрощення процедури реєстрації та закриття підприємств, завдяки створенню центрів підтримки

підприємців-початківців. спрощення процедури банкрутства, а саме, проведення більш детального аналізу такої ситуації, що значно збільшить шанси на поновлення; розширення доступу до фінансування, використанням кредитних ресурсів небанківських фінансових установ, які спеціалізуються на кредитуванні суб'єктів малого і середнього підприємництва. Допомагає також функціонування Незалежної асоціація банків, яка, зокрема, сприяє стимулюванню кредитування малого і середнього підприємництва шляхом реалізації пілотних ініціатив для випробування нових методів кредитування. Удосконалення механізму мікрофінансування, одного з провідних напрямів кредитування фізичних осіб у світі, що дозволяє швидко процедуру оформлення з таким розрахунком, щоб клієнт не витрачав час на відвідування відділення; досягти спрощення податкового адміністрування впровадженням електронної податкової реєстрації та спрощенням вимог до заповнення документації; сприяння експорту, ефективним регулюванням середовища провадження діяльності. Потрібно розширити доступ до фінансових ресурсів, демонополізувати економіку, боротися з корупцією, удосконалити кваліфікацію інститутів підтримки торгівлі (торгові палати, спеціально навчені консультанти). Альтернативою зазначеним стратегіям можуть бути: випуск малим підприємством товару, який копіює відомий марочний продукт. Копія товару продається, як правило, за значно нижчими цінами оригіналу. Що спричинено простою економією, наприклад, витрат на науково-дослідні розробки цього продукту. Кооперація у виробництві з більшим підприємством, що дозволяє використовувати його переваги. Щоб не потрапити в повну залежність від нього, доцільно укладати угоди з декількома виробництвами, щоб частка їх послуг не перевищувала 20% кожна. Пошук великого підприємства, щоб залучитися фінансовою підтримкою, для того щоб середньому підприємству залишитися на сегменті ринку, в якому воно перебуває зараз.

Стратегії підприємств малого та середнього бізнесу повинні бути направлені на мінімізацію конкурентної боротьби з великими фірмами та на максимальне використання переваг малого бізнесу, особливо щодо гнучкості.

Висновки. На підґрунті скрутного економічного та соціального становища країни, малим та середнім підприємствам необхідне застосування ефективної стратегії розвитку, що дозволить адаптуватися до нестабільності зовнішнього середовища, а саме, стратегія має полягати в розробці сприятливого середовища для розвитку МСП, яке задовольнить підприємців та спрощуватиме їхню діяльність. При цьому формування можливих стратегій зводиться до максимального залучення всіх можливих ресурсів, ефективної співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів малого і середнього підприємництва.

Ключові слова: підприємства малого та середнього бізнесу, стратегічний розвиток підприємств малого та середнього бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Босенко А. В. Тенденції формування стратегічних альтернатив розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні / А. В. Босенко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид-во НУ«ОА», березень 2017. – № 4(32). – С. 4–9.
2. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / Г. І. Кіндрацька. – Київ : Знання, 2006. – 366 с.
3. Стратегія підприємства / Д. О. Горелов, С. Ф. Большенко. – Харків : Вид-во ХНАДУ, 2010. – 133 с.
4. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.businesslaw.org.ua/strategia-rozvytku-pidpryemnytva>.
5. Mykola Denysenko, Alona Melnyk, Zorina Shatskaya, Olena Budiakova International regulatory experience business activity // M. Denisenko, A. Melnyk, Z. Shatskaya, O. Budiakova. – «Research and Innovation». – Международные научные конференции Conferencii.com. – New York, USA. – 27.02.2019. – 5 p.